

Heahteguovddáš - fáladat dutnje?

Dorvvuheapme iežat ruovttus?

Dadi bahábut leat olu nissonolbmot, dievdoolbmot ja mánát geat vásihit illásteami iežaset ruovttuin. Norggas gohčoduvvo dát "illásteapmin lagas oktavuodain". Dát mearkaša ahte lagas olmmoš, omd. isit, eamit, váhnen, oabbá, viellja dahje iežas mánát illástit.

Gávndnojit mángga lágan illásteami:

- **Rumašlaš** (čorbmat, čiekčat, duškoštallat, doallat)
- **Psykalaš** (cuiggodit, cielahit, bearráigeahččat, olguštít, áitit)
- **Seksuála** (veagalváldit, bágget sexii)
- **Materiálaš** (báلكut dinggaid, cuovkut dinggaid, billistit juoida mas lea mearkašupmi dutnje)
- **Ekonomalaš** (váldit du ruđaid, ii addit dutnje iežat ruđaid, bágget du vuolláičállit báhpiriid maid sisdoalu it ipmir)
- **Bággonáitin** (áitit/bágget muhtuma náitalit vaikko ii háliit)
- **Vuolledábiid vahágahttin** (nissonolbmuid vuolledábiid čuoypadit)
- **Olmmošgávppašeapmi** (gávppašit nissonolbmuiquin, dievdoolbmuiquin ja mánáiguin)

Dárbašat go hupmat muhtumiin?

Váldde oktavuoda heahteguovddáziin iežat lahka. Norggas lea buot nissonolbmui, dievdoolbmui ja mánáin riekti heahteguovddášfáladahkii jus leat áigojvuvon dahje illástuvon.

Ođas Norggas?

Mii heahteguovddáziin deaivvadit dávjá eará riikkaid

ja eará kultuvrraid olbmuiquin. **Mii geavahit álo dulkka go lea dárbu.** Min bargiin lea fágalaš oahppu ja erenoamáš gelbolašvuoha veahkehit illástuvvon olbmuid. Don oaččut dieduid iežat vuogatvuodaid, geatnegasvuodaid ja vejolašvuodaid birra Norggas.

Mis lea jávohisvuodageatnegasvuoha! Du mitalus bissu min duohken dassázi go mii ovttas soahpat ohcagoahtit rievttes veahki dutnje.

Mis lea diedihangeatnegasvuoha mánáidsuodjalus-bálvalussii jus gullat ahte mánáin ii leat buorre dilli ruovttus. Nu sáhttet mánát ja bearaš oažžut dan veahki maid dárbašait vai sáhttet buori eallima eallit.

Ná sáhttit veahkehit du:

Mii fállat dorvvolaš orrunbáikki dutnje ja du mánáide ovtta áigodahkii, dahje sáhtát válljet orrut ruovttus ja dušše boahtit heahteguovddáziin ságastallatinguin. Heahteguovddáziis deaivvadat fágaolbmuiin gii gulda la du. Mii sáhttit veahkehit du váldit oktavuoda doaktáriin, advokáhtain, Politijain, NAV'in, mánáidsuodjalusain dahje eará kantuvrraiguin. Mii doarjut du jus háliidat ja jus lea vejolaš sihkarvuodadili geažil. Go fárrat olggos heahteguovddáziis, de sáhttit doalahit oktavuoda jus dus lea dárbu dasa.

Min bargun lea addit dárbašlaš dieduid, ja doarjut ja rávvet go leat očcodeame ođda ja buoret eallima illásteami haga.